

Załącznik
do Uchwały Nr XL/244/20
Rady Miejskiej w Bogatyni
z dnia 19 czerwca 2020 roku

**Gminny Program Przeciwdziałania
Narkomanii
dla Miasta i Gminy Bogatynia
na 2020 r.**

Spis treści

1. Podstawy prawne.	3
2. Wstęp.	3
3. Profilaktyka.	4
3.1. Działania, które nie są profilaktyką.	4
4. Cele programu.	4
4.1. Cel główny Programu.	4
4.2. Cele szczegółowe Programu.	5
5. Diagnoza problemu.	6
5.1. Postawy mieszkańców Gminy Bogatynia wobec substancji psychoaktywnych – narkotyków.	6
5.2. Charakterystyka Gminy Bogatynia.	16
5.3. Mieszkańcy Gminy Bogatynia.	16
5.4. Działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	18
5.5. Pomoc Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.	18
5.6. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	19
6. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych na terenie Gminy Bogatynia.	19
6.1. Komisariat Policji w Bogatyni.	21
6.2. Bogatyński Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.	22
6.3. Profilaktyka.	22
6.4. Zasoby poza gminne działające na rzecz Gminy.	22
6.4.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bogatyni.	22
6.4.2. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu.	23
6.4.3. Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu.	23
6.4.4. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	23
7. Analiza SWOT.	23
7.1. Analiza SWOT – opis metody.	23
8. Zadania do realizacji.	26
9. Podmioty realizujące zadania Programu.	29
10. Finansowanie zadań ze środków Programu.	30
11. Zakładane efekty realizacji Programu.	30

1. Podstawy prawne.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852);
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2365);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

2. Wstęp.

Ponad 10 lat temu został wprowadzony nowy obowiązek wspierania działań dotyczący przeciwdziałania narkomanii. Gminy co roku są jednym z największych płatników działań z zakresu profilaktyki uzależnień w ramach lokalnych strategii. W 2016 roku wydały one ponad 37 mln złotych na lokalne programy przeciwdziałania narkomanii. Średnio gmina w Polsce przeznaczyła na ten cel około 2000 złotych (mediana wyniosła 4400 zł). Do mocnych stron polskiego systemu należy oparcie działań jednostek samorządu terytorialnego (JST) na lokalnej strategii przeciwdziałania narkomanii lub strategii przeciwdziałania uzależnieniom.

Osoby, które sięgają po narkotyki wkraczają na bardzo niebezpieczną ścieżkę, która rozpoczynając się okazjonalnym używaniem narkotyku może zakończyć się uzależnieniem. Niesie to ze sobą poważne konsekwencje zdrowotne, społeczne, zawodowe, w życiu osobistym, a także problemy z prawem nie tylko z powodu faktu, że w świetle prawa polskiego nieuprawnione posiadanie każdej ilości narkotyku lub substancji psychotropowej jest przestępstwem, ale też i dlatego, że potrzeba zdobycia środków na narkotyki popycha wielu ludzi do popełniania czynów zabronionych takich jak kradzieże czy rozboje.¹

¹ <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-narkomanii/>

3. Profilaktyka.

Termin profilaktyka uzależnień oznacza świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie różnorodnym problemom z tym związanym, zanim one wystąpią.

Przykładami problemów, którym próbuje się zapobiegać za pomocą różnych instrumentów (edukacji, szkoleń dla profesjonalistów, polityki społecznej, prawa) są uzależnienia i inne szkody zdrowotne/społeczne wynikające z nadużywania substancji psychoaktywnych, choroby i zaburzenia psychiczne, groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, przedwczesne zgony, niepełnosprawność, marginalizacja, bieda, bezrobocie, przemoc domowa, mobbing w pracy, konflikty z prawem, problemy dzieci i młodzieży w nauce, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia itd.²

3.1. Działania, które nie są profilaktyką.

Leczenie osób uzależnionych, a także postępowanie po zakończeniu leczenia (np. zapobieganie nawrotom w uzależnieniach) nie należy do żadnego z poziomów działań profilaktycznych. Terapia, leczenie, postępowanie po leczeniu stanowią niezbędne kolejne etapy działań w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych i społecznych.³

4.Cele Programu

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Bogatynia jest ograniczenie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez szereg kierunkowych działań profilaktycznych w środowisku lokalnym przy zaangażowaniu organizacji samorządowych, pozarządowych i państwowych.

4.1. Cel główny Programu

Ograniczanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

² <https://www.profnet.org.pl/baza-wiedzy/profilaktyka-uzaleznien/>

³ <https://www.profnet.org.pl/baza-wiedzy/profilaktyka-uzaleznien/>

4.2. Cele szczegółowe Programu

- 1.** Wspieranie dostępu do programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób eksperymentujących, używających szkodliwie, uzależnionych od środków psychoaktywnych odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także od pozamedycznych produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
- 2.** Prowadzenie kampanii profilaktycznych - informacyjnych, edukacyjnych dla osób dotkniętych problemem narkomanii oraz ich rodzin.
- 3.** Prowadzenie działalności motywującej oraz interwencyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz ich rodzin.
- 4.** Wspieranie w placówkach oświatowych realizacji programów profilaktycznych, *(obejmujących czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych, odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także pozamedycznych produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia)*, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.
- 5.** Wspieranie działań umożliwiających powrót osób uzależnionych do pełnienia ról społecznych po odbytej terapii uzależnień.
- 6.** Wspieranie działalności edukacyjnej w zakresie zakażenia HIV, HCV, HBV.
- 7.** Organizowanie kampanii społecznych mówiących o szkodliwości używania środków psychoaktywnych odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także od pozamedycznych produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.
- 8.** Wspieranie oddziaływań motywujących do podjęcia leczenia osób uzależnionych od narkotyków.
- 9.** Prowadzenie współpracy międzyinstytucjonalnej związanej z przeciwdziałaniem uzależnieniom na terenie Miasta i Gminy Bogatynia.
- 10.** Wspieranie działań w zakresie poprawy stanu zdrowia i jakości życia osób używających środki psychoaktywne.
- 11.** Wspieranie działań zmierzających do poprawy stanu zdrowia i jakości życia osób

używających środków psychoaktywnych odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także od pozamedycznych produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia.

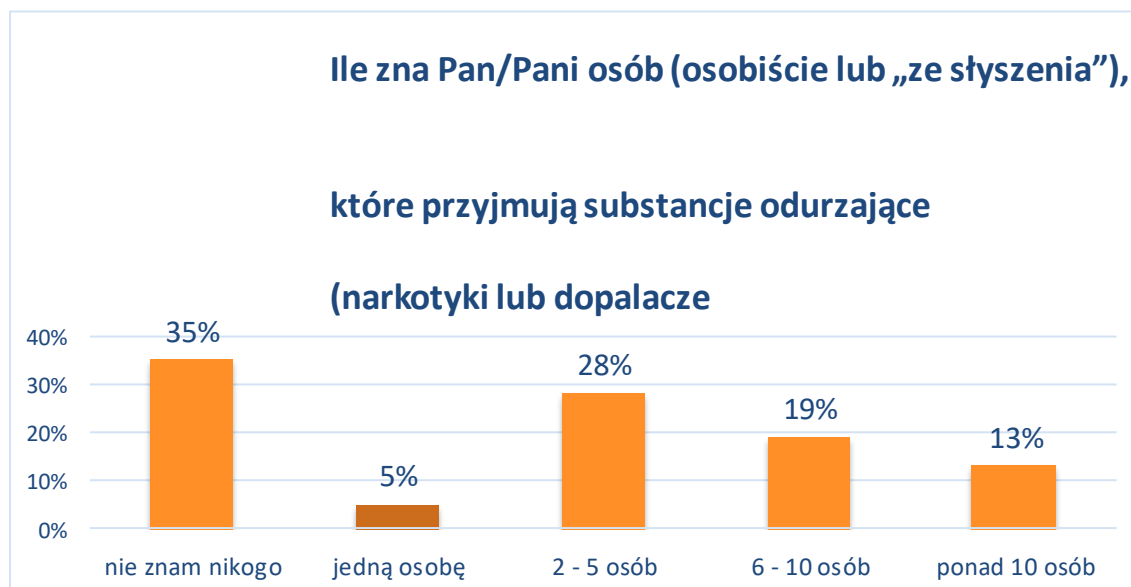
5. Diagnoza problemu.

W 2019 roku na potrzeby związane z realizacją gminnych profilaktycznych programów uzależnień przeprowadziliśmy diagnozę problemów lokalnych, które wpływają na poziom życia mieszkańców naszej gminy. Badania przeprowadziło Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych z Warszawy.

5.1. Postawy mieszkańców Gminy Bogatynia wobec substancji psychoaktywnych – narkotyki.⁴

Badania postaw mieszkańców gminy Bogatynia wobec substancji psychoaktywnych dotyczyło osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku lokalnym.

A. Znajomość osób w środowisku lokalnym, które przyjmują narkotyki.

Wykres 1

Z otrzymanych danych wynika, że 5% respondentów zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze, a 35% odpowiedzi

⁴ Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, Bogatynia – 2019

wskazuje, że badani w swoim środowisku nie mają osób przyjmujących substancje odurzające.

B. Wiedza na temat miejsc gdzie można kupić substancje psychoaktywne.

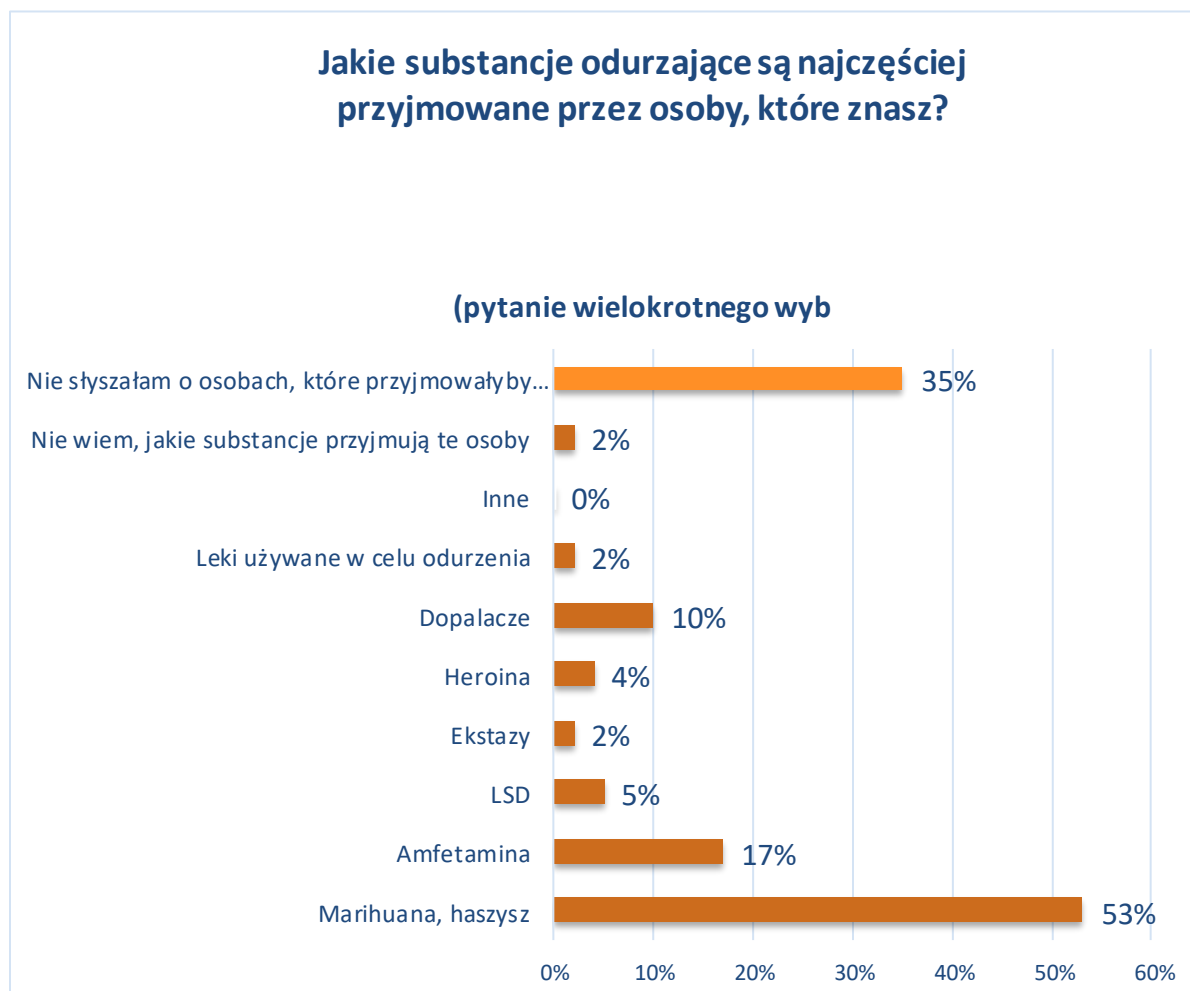

Wykres 2

Z przedstawionego wyżej wykresu 79% deklaruje brak wiedzy na temat, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

C. Środki psychoaktywne najczęściej stosowane w środowisku lokalnym.

Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazła się marihuana i haszysz – 53% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Drugą co do popularności substancją jest amfetamina (17%).

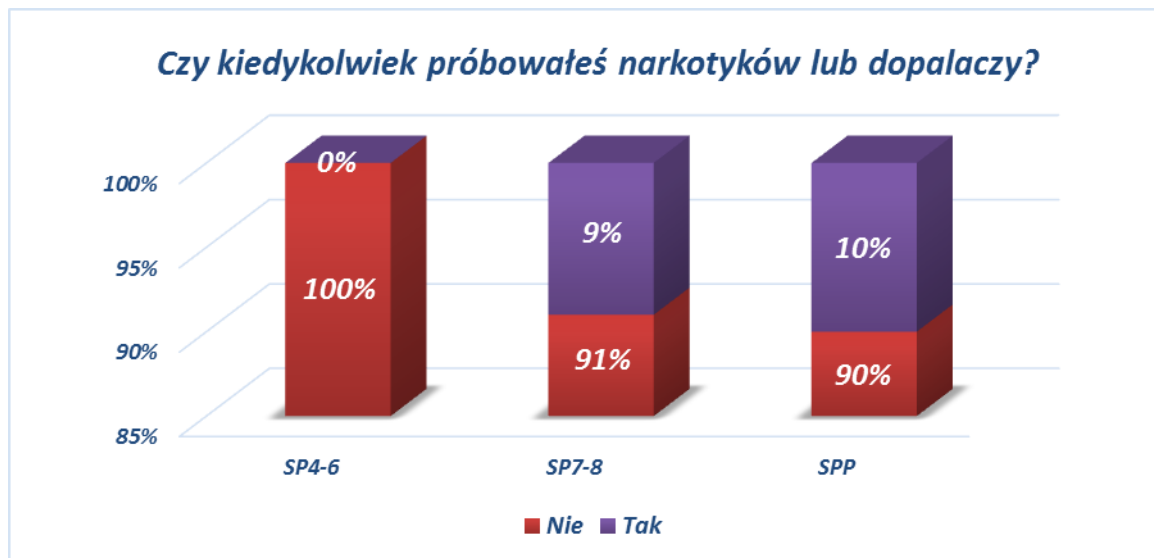

Wykres 3

W polskim społeczeństwie oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem są również leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych. Co więcej: sprzedaż leków w Polsce od kilkunastu lat rośnie. Jak podaje Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, nasz kraj jest szóstym co do wielkości rynkiem zbytu leków w Europie. Pod względem liczby

opakowań przypadających na jednego mieszkańca zajmujemy drugie miejsce – za Francją.⁵

D. Substancje psychoaktywne, a młodzież szkolna z terenu Gminy Bogatynia.

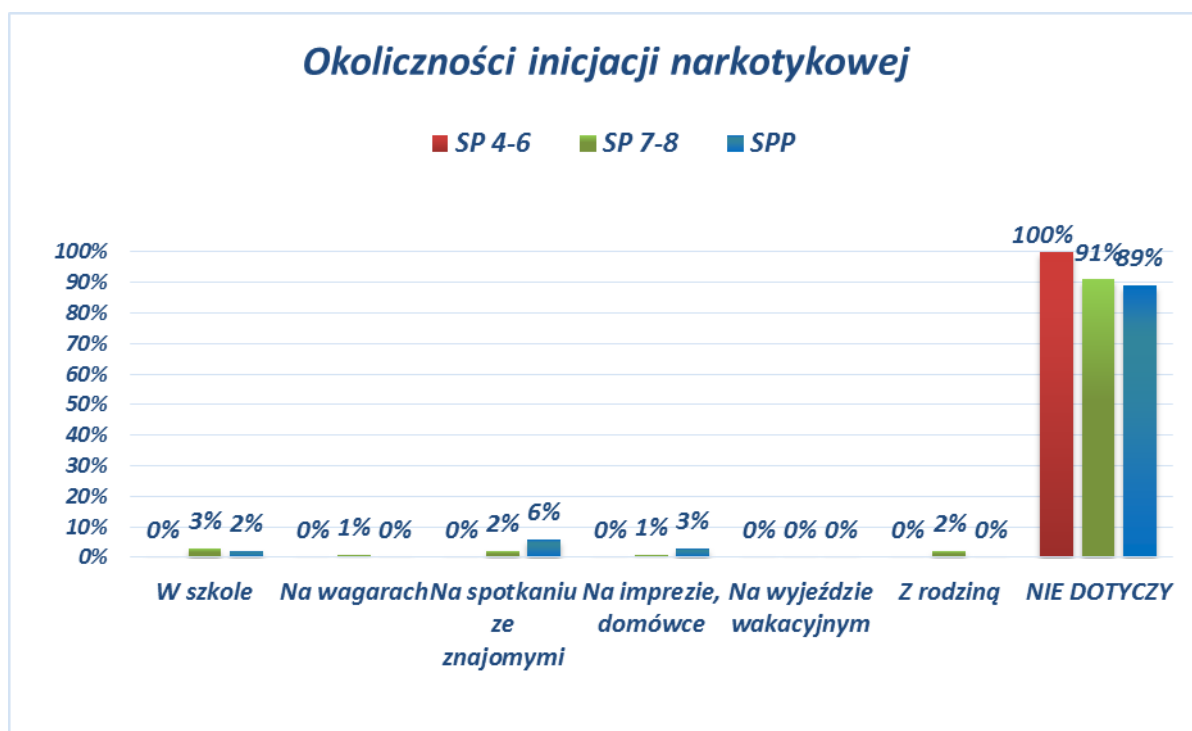

Wykres 4

Wyniki badań wskazują, że 100% uczniów z klas 4-6 ze szkół podstawowych; 91% uczniów z klas SP 7-8 i 90% uczniów szkół ponadpodstawowych nie miało kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, tj. narkotykami i dopalaczami.

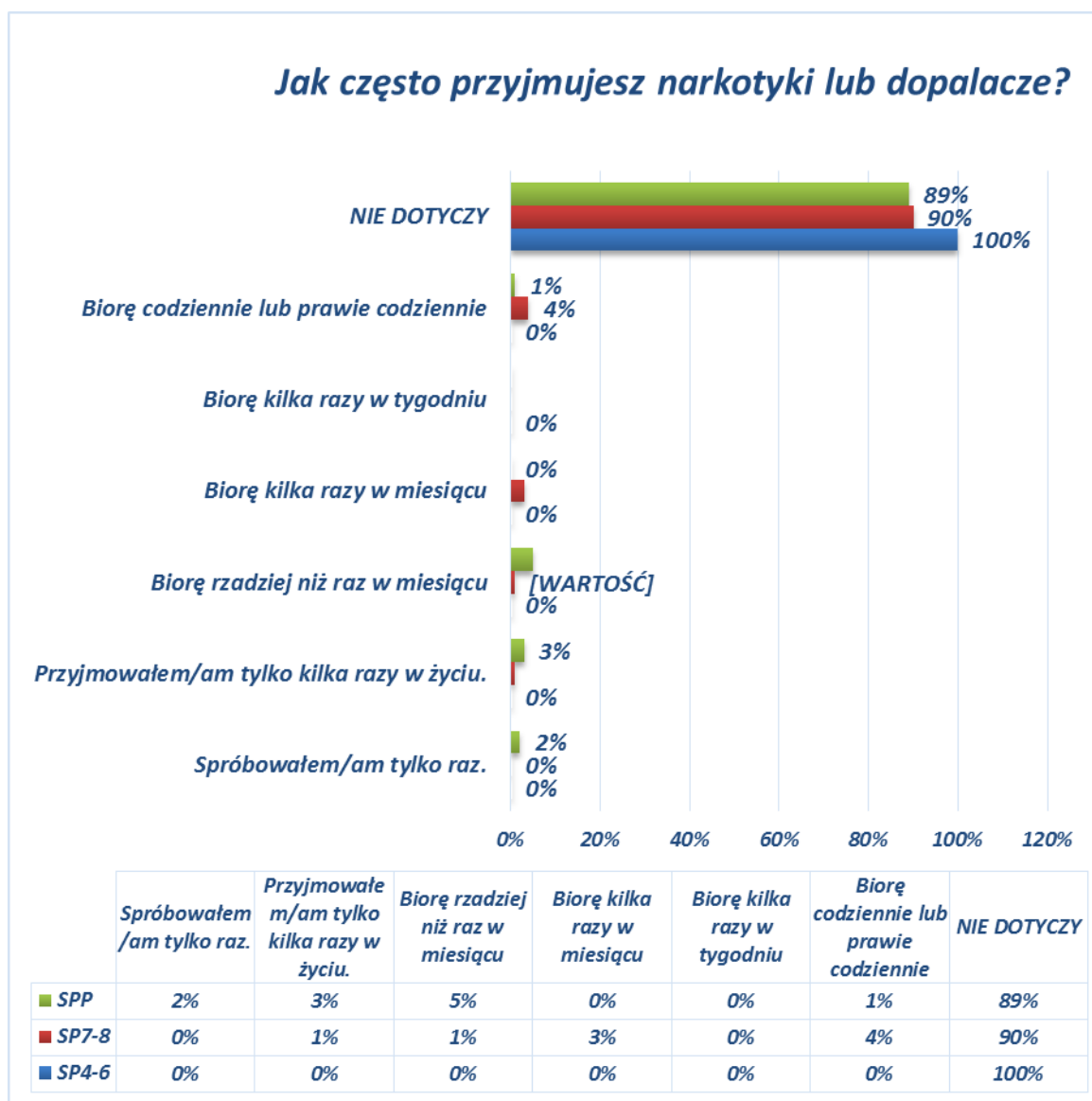
⁵ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Stosowanie leków dostępnych bez recepty*, Warszawa, październik 2007.

Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_143_10.PDF (dostęp: 25.11.2018).

Wykres 5

Z wypowiedzi badanych uczniów wynika, że ten problem w większości ich nie dotyczy (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 – 91%; SPP – 89%). Jednak niepokojące jest, że część uczniów miało swój pierwszy kontakt z tymi substancjami na spotkaniu ze znajomymi (SPP - 6%), w szkole czy z rodziną.

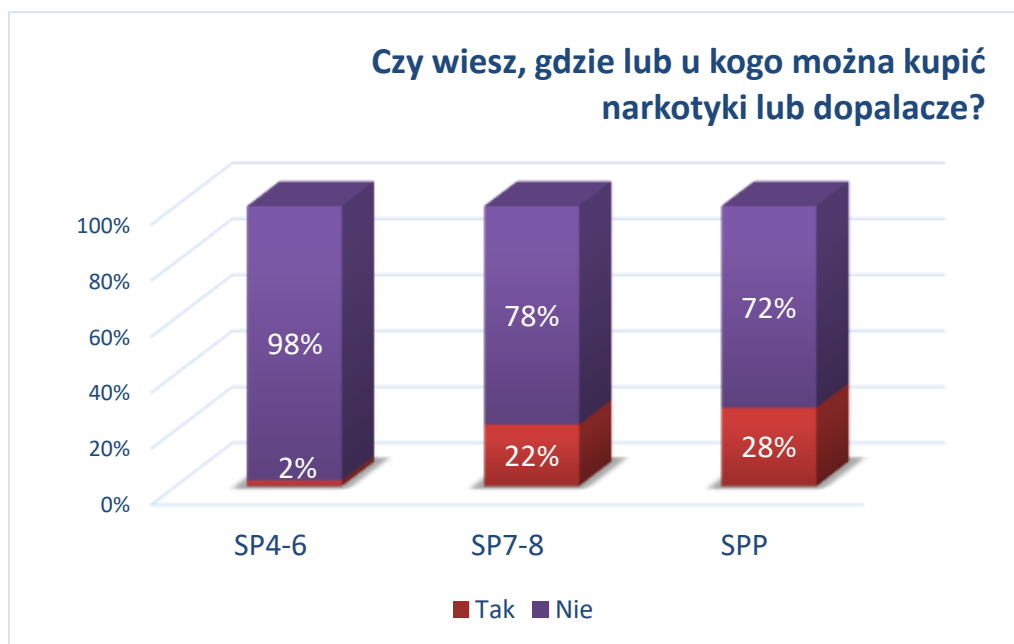

Wykres 6

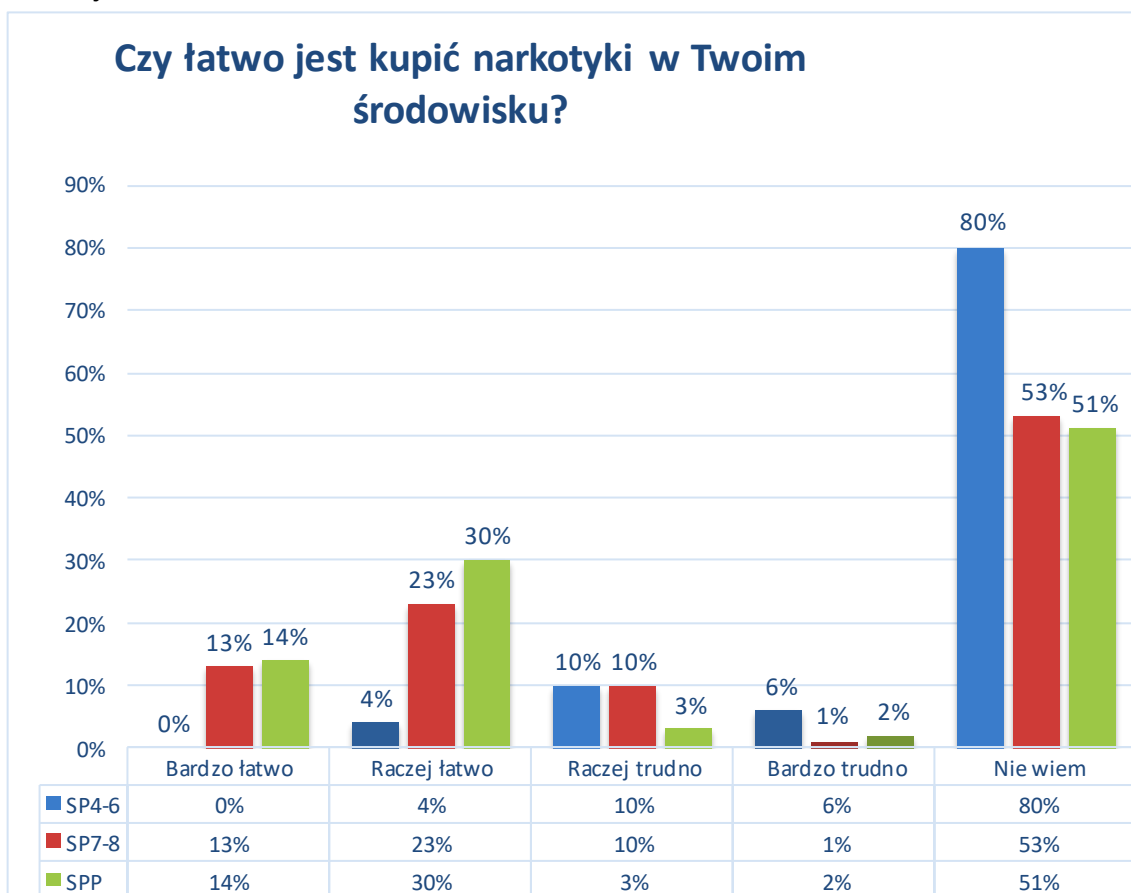
Na pytanie: „Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?” uczniowie w większości odpowiedzi deklarowali, że ten problem ich nie dotyczy (SP 4-6 – 100%; SP 7-8 – 90%; SPP – 89%).

Wykresy na kolejnej stronie przedstawiają wiedzę na temat źródeł pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. Zdecydowana większość uczniów szkoły podstawowej 4-6 (98%); szkoły podstawowej 7-8 (78%) szkoły ponadpodstawowej (72%) nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jednocześnie, 80% uczniów SP 4-6; 53% uczniów SP 7-8 i 51% uczniów SPP deklaruje, że nie wie, czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze. Łącznie 44% najstarszych uczniów przyznaje, że łatwo lub raczej łatwo,

co może wskazywać, że mają oni lub ich rówieśnicy za sobą pierwsze próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

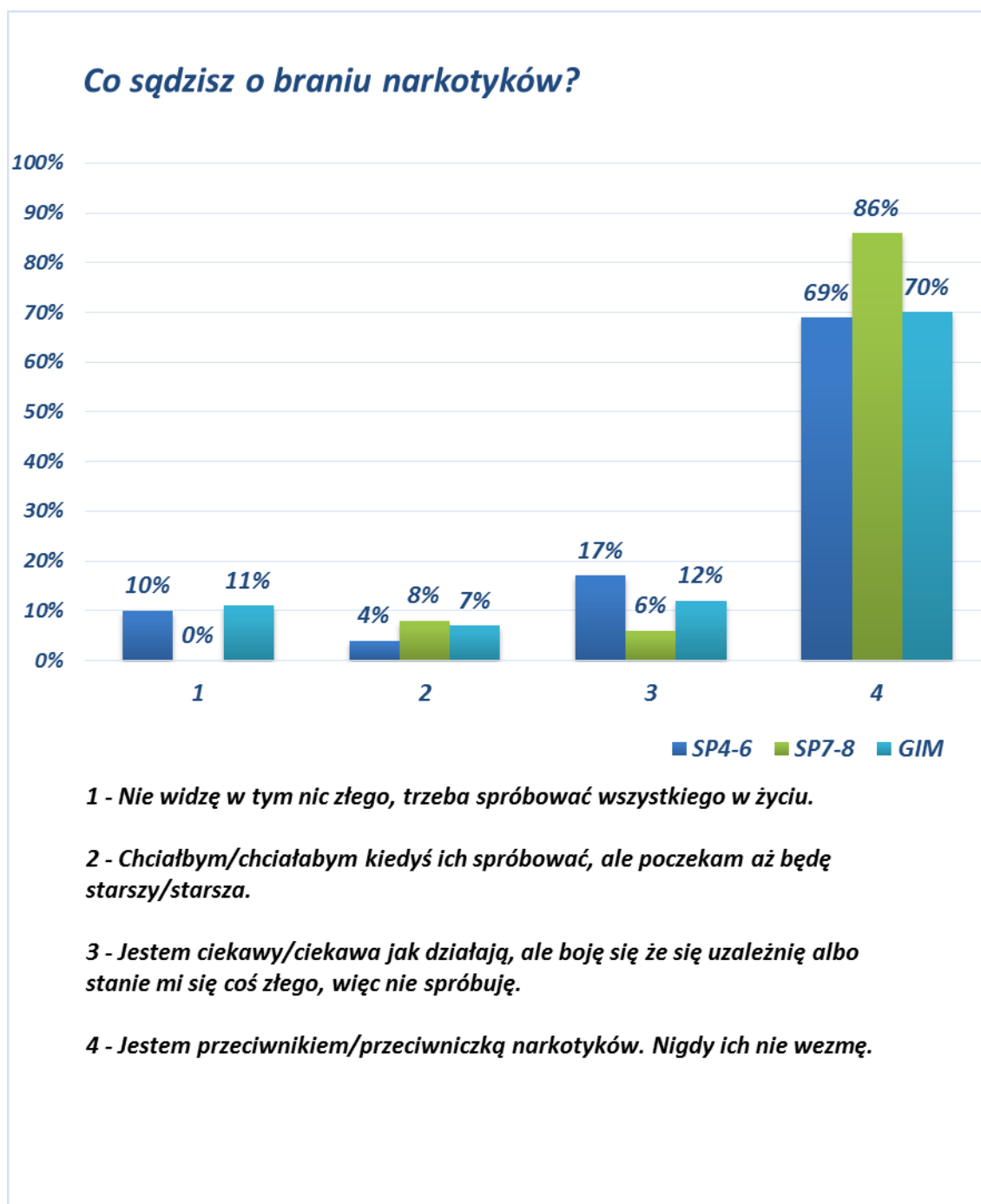

Wykres 7

Wykres 8

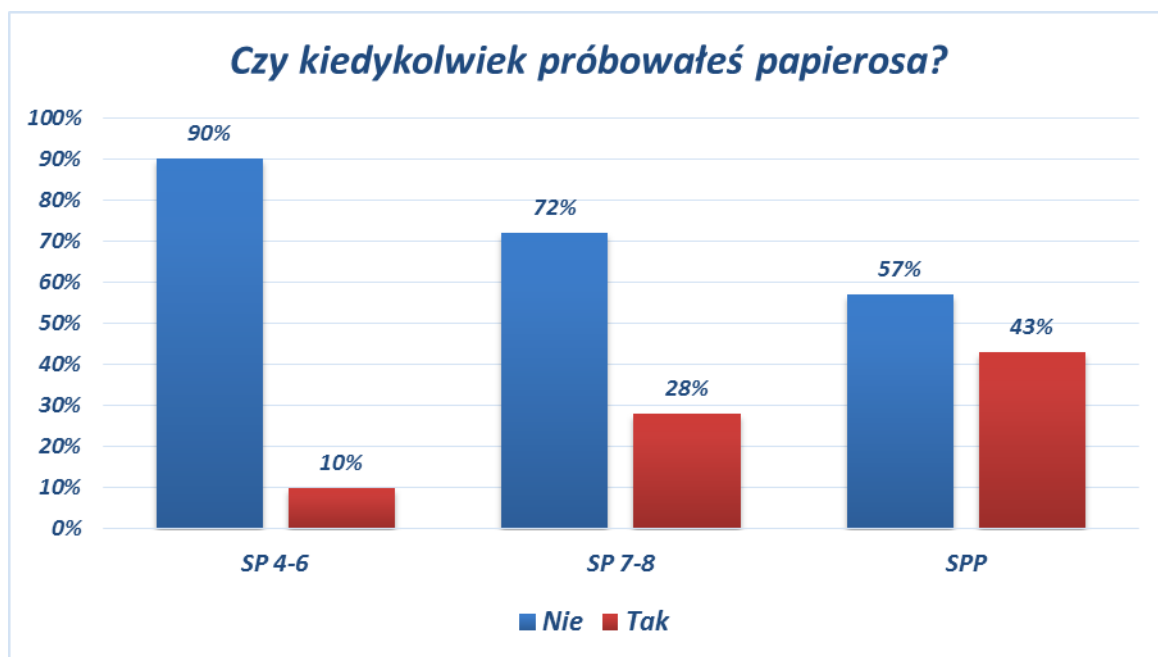
Kolejny wykres przedstawia postawy młodzieży odnośnie zażywania narkotyków. Zdecydowana większość uczniów SP 4-6 jest przeciwnych braniu narkotyków/dopalaczy (69%). Ponad połowa badanych uczniów SP 7-8 jest podobnego zdania (86%) i podobny odsetek uczniów SPP (70%).

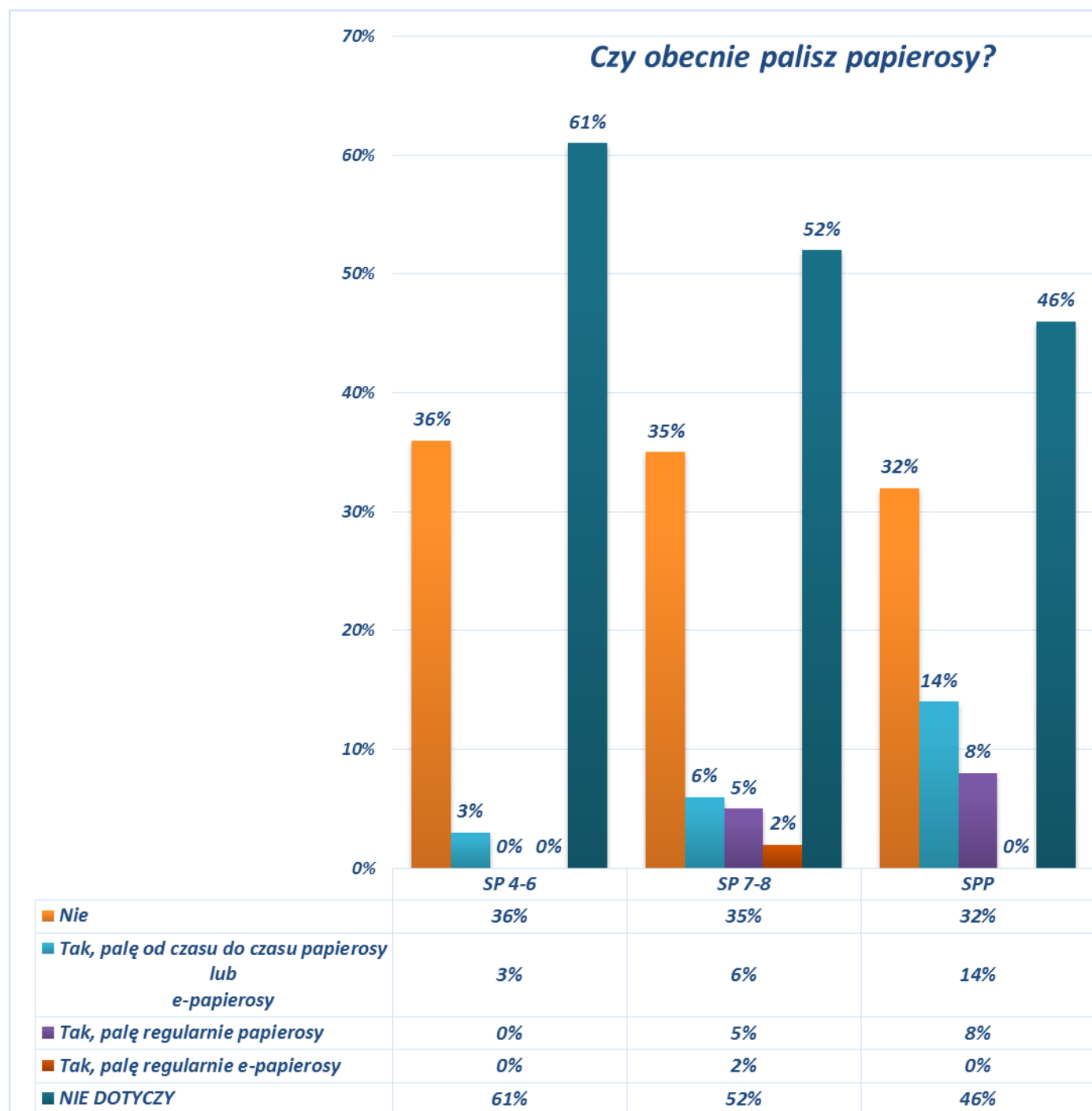
Wykres 9

E. Substancje psychoaktywne – papierosy.

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów z Gminy Bogatynia, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach miało to miejsce. Inicjację nikotynową ma za sobą 10% uczniów SP 4-6; 28% uczniów klas SP 7-8 oraz 43% uczniów SPP.

Wykres 10

Wykres 11

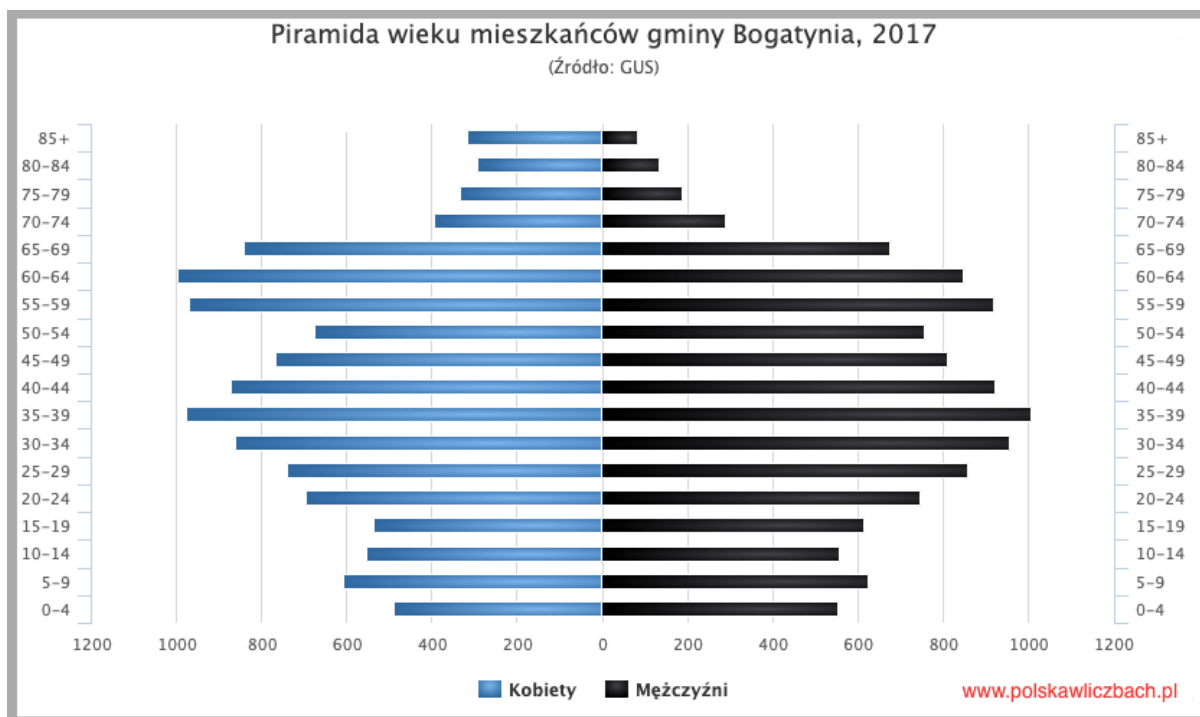
Większość uczniów z Gminy Bogatynia, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (łącznie SP 4-6: 97%; SP 7-8: 87%; SPP: 78%)⁶. 15% najstarszych uczniów przyznaje, że od czasu do czasu pali papierosy lub e-papierosy.

⁶ Suma odpowiedzi *Nie* i *Nie dotyczy*.

5.2. Charakterystyka Gminy Bogatynia.

DANE DEMOGRAFICZNE.

Gmina Bogatynia liczy obecnie 22 290 mieszkańców, z czego 51,3% stanowią kobiety, a 48,7% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców zmalała o 8,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest nieznacznie mniejszy do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 12

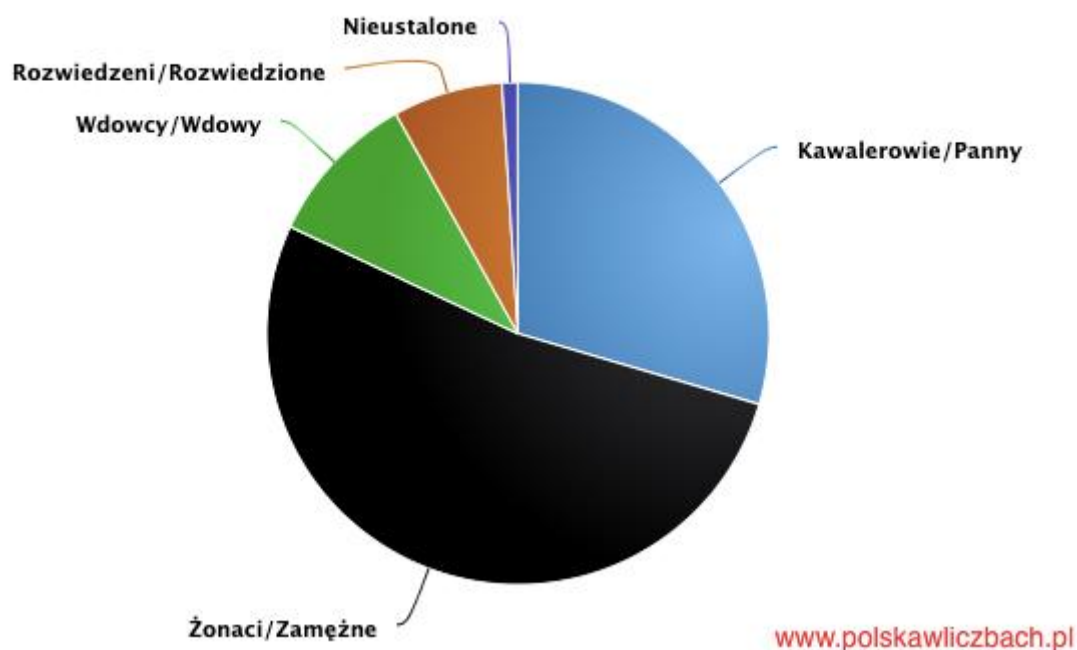
5.3. Mieszkańcy Gminy Bogatynia.

Mieszkańcy gminy Bogatynia zawarli w 2017 roku 104 małżeństwa, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,5% mieszkańców gminy Bogatynia jest stanu wolnego, 52,4% żyje w małżeństwie, 7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10% to wdowy/wdowcy. Gmina Bogatynia ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -96. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,07 na 1000 mieszkańców gminy Bogatynia. W 2017 roku

urodziło się 186 dzieci, w tym 44,6% dziewczynek i 55,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 360 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,65 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Gmina Bogatynia

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

Wykres 13

W gminie Bogatynia na 1000 mieszkańców pracuje 360 osób. 35,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 64,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Bogatynia wynosiło w 2017 roku 4,6%.

W 2017 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Bogatynia wynosiło 3866,56 PLN, co odpowiada 85,4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bogatynia 1077 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 4360 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 3283.

9,1% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bogatynia pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo), 37,1% w przemyśle i budownictwie, a 21,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

5.4. Działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Punkt	2017	2018	2019
Konsultacyjno – Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.		
	36	41	45

Tabela nr 1

5.5. Pomoc Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.

Pomoc	2017	2018	2019
Bogatyńskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.	Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka ogółem.		
	746	689	794
	Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu uzależnień.		
	68	58	65

Tabela nr 2

Pomoc	2017	2018	2019
Bogatyńskiego	Ogółem dla wszystkich zgłaszających się osób.		
	1511	1356	957
	Niepełnosprawność		

Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny. Powody przyznawania pomocy społecznej.	232	227	220
	Bezrobocie		
	295	209	168
	Ubóstwo		
	466	386	352
	Bezradność opiekuńczo – wychowawcza.		
	90	127	107
	Osoby dotknięte długotrwałą chorobą.		
	359	349	32
	Alkoholizm.		
	51	34	40

Tabela nr 3

5.6. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.

Liczba pacjentów z Gminy Bogatynia leczonych na Oddziale Leczenia Uzależnień w Sieniawce.	2016	2018	2019
	33	35	34

Tabela nr 4

6. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów przeciwdziałania uzależnieniom od środków psychoaktywnych na terenie Gminy Bogatynia.⁷

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą uzyskać pomoc w **Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie** mieszczącym się przy ul. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 14, 59-920 Bogatynia, tel. 075 77 25 293. Mogą na bieżąco korzystać z działań informacyjno-konsultacyjnych oraz z konsultacji psychologicznych, mają także możliwość uczestniczenia w grupach edukacyjno-wspierających (oddzielnie dla osób uzależnionych i dla dorosłych członków ich rodzin). Ośrodek organizuje także dla osób utrzymujących dłuższą abstynencję weekendowe, wyjazdowe treningi

⁷ Przy opracowaniu punktu 6 skorzystano z materiałów Pana Grzegorza Hryskiewicza - Główny Specjalista ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

umiejętności służących trzeźwieniu. Klienci Ośrodka mogą dodatkowo uczestniczyć w grupach samopomocowych (1 raz w tygodniu – przez długi, nawet wieloletni okres). Dla osób uwikłanych w przemoc domową prowadzone są indywidualne, a także grupowe zajęcia edukacyjno - wspierające (1 raz w tygodniu) oraz treningi zastępowania agresji (1 raz w tygodniu).

Harmonogram pracy Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie.

Dzień	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie.	7:30-17:00	7:30-15:30	7:30-15:30	7:30-15:30	7:30-14:00
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych					

Tabela nr 5

	Poniedziałek
15:00-19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób z problemem: - uzależnienia od alkoholu, - uzależnienia od środków psychoaktywnych, - uzależnień behawioralnych. Konsultacje dla sprawców przemoc w rodzinie – Trening Zastępowania Agresji. Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od narkotyków.
16:00–19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych.
Godziny	Wtorek
16:00-19:00	Grupa edukacyjno - wspierająca dla osób uzależnionych od alkoholu.
16:30-19:30	Konsultacje psychologiczne.
Godziny	Środa
15:30-17:00	Konsultacje specjalistyczne dla rodzin osób uzależnionych.
17:00-18:30	Grupa edukacyjno - wspierająca dla rodzin osób uzależnionych.
Godziny	Czwartek

16:00-18:00	Grupa edukacyjno - wspierająca dla osób uzależnionych od alkoholu.
18:00-19:00	Konsultacje specjalistyczne dla osób z problemem: uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.
16:00-19:00	Pomoc edukacyjno-wspierająca dla ofiar przemocy domowej.

Tabela nr 6

Dyżury psychologów :

Marta Gebauer

NAZWA SZKOŁY	ADRES SZKOŁY	DZIEŃ	GODZINY PRACY
Szkoła Podstawowa Nr 5 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Młodych Energetyków 24	środa	08:00 – 10:00
Szkoła Podstawowa w Opolnie Zdroju.	59-920 Opolno Zdrój, ul. Świerczewskiego 7 a	piątek	11:00 – 13:00
Szkoła Podstawowa w Działoszynie.	59-920 Bogatynia, Działoszyn 33	poniedziałek	09:00 – 11:00
Szkoła Podstawowa w Porajowie.	59-920 Porajów, ul. Górnicza 1 c	czwartek	09:00 – 11:00

Tabela nr 7

Tomasz Dudziński

NAZWA SZKOŁY	ADRES SZKOŁY	DZIEŃ	GODZINY PRACY
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, Plac Bohaterów W-wy 1	środa	13:00 –15:00
Szkoła Podstawowa Nr 3 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Wyczółkowskiego 42a	poniedziałek	13:00 –16:00
Szkoła Podstawowa Nr 4 w Bogatyni.	59-920 Bogatynia, ul. Chopina 15	wtorek	14:00 –16:00
Liceum Ogólnokształcące w Bogatyni.	59-920 Bogatynia ul. Żołnierzy, II AWP 5,	środa	16:00-17:00
BOPSiWR	59-920 Bogatynia ul. Żołnierzy, II AWP 14	wtorek	16.30-19.30

Tabela nr 8

6.1. Komisariat Policji w Bogatyni

Jeśli chodzi o przeciwdziałania uzależnieniom to Policja realizuje w tym obszarze zadania takie jak:

- kontrole punktów sprzedaży alkoholu, wnioski do komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

6.2. Bogatyński Ośrodek Pomocy Społecznej i Wsparcia Rodziny.

Do zadań BOPSiWR należy m.in.:

- praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne;
- motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

6.3. Profilaktyka.

Działania profilaktyczne w szkołach realizowane są przez zatrudnionych tam pedagogów i wychowawców. Pracownicy będą uczestniczyć, zgodnie z zapotrzebowaniem w szkoleniach kadry pedagogicznej w obszarze działań profilaktycznych, lub bezpośrednio prowadzić programy.

Celem programów profilaktycznych realizowanych w bogatyńskich szkołach jest dostarczenie podstawowych wiadomości o środkach uzależniających i uzależnieniach oraz nauka umiejętności ułatwiających życie bez narkotyków.

W naszej gminie realizowany jest także zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży połączony z oddziaływaniami profilaktycznymi.

6.4. Zasoby poza gminne działające na rzecz Gminy.

W Gminie Bogatynia oprócz gminnych instytucji pomocowych działają specjalistyczne ośrodki pomocowe na rzecz osób wymagających wsparcia organizowane przez samorząd powiatowy i instytucje państwowe.

6.4.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bogatyni.

Poradnia udziela pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodziny. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się także diagnoza i terapia członków rodzin z problemem uzależnień.

6.4.2. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu.

Do zadań Sądu należy m.in.:

- orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- ustanawianie nadzoru kuratora sądowego.

6.4.3. Prokuratura Rejonowa w Zgorzelcu.

Zadania prokuratury to m.in.:

- czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami;
- wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

6.4.4. Oddział Leczenia Uzależnień w Sieniawce.

Z Gminą Bogatynia współpracuje dysponujący 35 miejscami (w tym kobiecymi) oddział odwykowy (wchodzący w skład WS SP ZOZ Zgorzelec). Realizowany jest tam program terapeutyczny leczenia odwykowego. Zajęcia odbywają się w godz. 8.00 – 20.00. prowadzone są przez specjalistów oraz instruktorów terapii uzależnień. Program leczniczy charakteryzuje się coraz większą skutecznością, czego dowodem są cykliczne spotkania byłych pacjentów utrzymujących trwałą abstynencję gromadzące coraz szersze rzesze uczestników.

Personel oddziału posiada wykształcenie kierunkowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz zaleceniami Rady ds. Potwierdzania Kwalifikacji zawodowych dla Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia. Pacjenci gminy Bogatynia uczestniczą także w mitingach grupy AA „Szóstka” odbywających się na terenie Oddziału.

7. Analiza SWOT.

Aby skutecznie zaplanować strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom niezbędne jest przyjrzenie się zasobom oraz zagrożeniom jakie występują na terenie i w obszarze planowanych działań.

7.1. Analiza SWOT – opis metody.

Nazwa SWOT to akronim utworzony z pierwszych liter wyrazów:

S– strengths (silne strony, atuty),

W– weaknesses (słabe strony),

O – opportunities (szanse),

T – threats (zagrożenia).

Analiza SWOT pozwala na uporządkowanie czynników mających wpływ na rozwój danej JST. W pracy nad SWOT można wyróżnić dwa etapy.

Etap pierwszy to pogrupowanie wszystkich zdiagnozowanych czynników mających wpływ na rozwój na pozytywne i negatywne.

Etap drugi obejmuje podział czynników pozytywnych (plusów), jak i barier (negatywów) na wewnętrzne i zewnętrzne.

Specyfika analizy dla JST wskazuje, że za czynniki wewnętrzne powinno się uznawać tylko te, na które dana jednostka ma wpływ, nie zaś wszystkie, które znajdują się na obszarze gminy. W takim ujęciu np. położenie gminy na szlaku architektury drewnianej będzie pozytywem, ale zewnętrznym (czyli szansą). Oba etapy prac prowadzą do analizy obejmującej następujące wymiary: pozytywny i negatywny, zewnętrzny i wewnętrzny (rysunek 1.)⁸

Aspekty pozytywne	Wewnętrzne aspekty rozwoju		Aspekty negatywne
	S – strengths (silne strony)	W – weaknesses (słabe strony)	
	O – opportunities (szanse)	T – threats (zagrożenia)	
	Zewnętrzne aspekty rozwoju		

Tabela nr 9

Silne strony	Słabe strony
Dobrze przygotowana merytorycznie kadra specjalistów pracująca w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.	Brak działania organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej na terenie Gminy Bogatynia.
Gotowość kadry specjalistów do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.	Funkcjonowanie w społeczności lokalnej negatywnych stereotypów dotyczących ofiar przemocy domowej.
Gotowość kadry specjalistów do superrewizji klinicznych.	Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne egzekucje egzmisji sprawców przemocy.

⁸ <http://samorząd.nid.pl/narzedzia/analiza-swot-opis-metody/>

Współpraca z lokalnymi mass mediami pod kątem działań profilaktyki informującej o zagrożeniach płynących ze spożywania alkoholu oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej.	Brak „profilaktyków” w placówkach oświatowych.
Rozwinięta baza pomocy socjalnej gminy	Brak Streetworkerów pracujących z młodzieżą na miejskich osiedlach.
Współpraca instytucji samorządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Wtórna wiktyimizacja ofiar przemocy spowodowana działaniami służb pomocowych.
Duże zaangażowanie oraz doświadczenie funkcjonariuszy Policji w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty”.	Brak zaplecza socjalnego dla matek doznających przemocy ze strony partnerów.
Duża kateria działań pomocowych dla osób potrzebujących wsparcia na terenie Gminy Bogatynia.	Brak świetlic socjoterapeutycznych na osiedlach oraz sołectwach w Gminie Bogatynia.
Rzetelna oraz cykliczna lokalna diagnoza problemów związanych z uzależnieniem.	Mała ilość programów profilaktycznych rekomendowanych w placówkach oświatowych.
Wsparcie finansowe (tzw. korkowe) na działania pomocowe dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dofinansowanie szkoleń dla kadry specjalistów pracującym w obszarze pomocowym.	Brak długofalowych działań w szkole w zakresie przeciwdziałania przemocy w placówkach oświatowych.

Tabela nr 10

Szanse	Zagrożenia
Funkcjonowanie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485)	Stale poszerzająca się skala patologii społecznej. Negatywne wzorce zachowań społecznych funkcjonujące w przestrzeni publicznej.
Wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.	Negatywne stereotypy dotyczące przemocy domowej. Pogłębiająca się „samotność” rodzin dotkniętych przemocą domową. Brutalizacja kultury w mass mediach. Negatywny stereotyp ofiary przemocy. Nie wystarczająca ilość wyspecjalizowanych placówek działających w obszarach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Poczucie bezkarności sprawców przemocy.
Ustawowy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	Poza ustawowym obowiązkiem powoływania Zespołów brak ustawowego zabezpieczenia wsparcia finansowego ze strony Państwa na działalność ZI ds. PP w R.
Zwiększenie ilości podmiotów mogących wszczynać procedurę „Niebieskiej Karty”.	Niewystarczająca wiedza społeczna odnośnie instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy, Powiatu.
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492).	Mała świadomość obywateli o istnieniu Narodowego Programu Zdrowia. Bierność społeczna dotycząca przeciwdziałania przemocy, marginalizowanie zjawiska narkomanii, alkoholizmu.
Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Mało inicjatyw oddolnych wspierających systemy środowiskowe związane z przeciwdziałaniem uzależnień, przemocy domowej.
Przyjęcie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	Brak generalizowania założeń programowych na niższe szczeble samorządowe i społeczne.

Tabela nr 11

8. Zadania do realizacji.

Zadania na rzecz ograniczenia używania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych zawarte w Programie dostosowane są do możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o możliwości finansowe oraz zasoby instytucjonalne i kadrowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień, opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami w tym zakresie.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii przewiduje do realizacji następujące zadania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Zadania te zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia zostały zawarte w następujących obszarach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:

- A) Obszar I** Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.
- B) Obszar II** Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
- C) Obszar III** Profilaktyka.
- D) Obszar IV** Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.
- E) Obszar V** Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Obszar I Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.	
Zadania	Wskaźniki
Upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych skierowane do różnych grup docelowych.	- Ilość kampanii profilaktycznych. - Ilość odbiorców kampanii.
Poszerzanie wiedzy w zakresie pozamedycznego stosowania środków leczniczych.	- Ilość kampanii profilaktycznych. - Informacje w mass mediach lokalnych.
Prowadzenie kampanii społecznych, edukacyjnych szkoleń, debat lokalnych.	- Ilość kampanii profilaktycznych. - Ilość szkoleń.
Obszar II Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.	
Zadania	Wskaźniki
Podnoszenie kompetencji osób pracujących w sferze pomocowej w zakresie wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych oraz umiejętności podejmowania interwencji pomocowej.	- Udział w szkoleniach.
Szkolenie instytucji samorządowych, pozarządowych i administracji państwowej w zakresie uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz skutecznych interwencji, programów profilaktycznych i leczniczych.	- Ilość szkoleń, spotkań.
Obszar III Profilaktyka.	

Profilaktyka uniwersalna.	
Zadania	Wskaźniki
Realizacja programów profilaktycznych na różnych poziomach edukacji.	- Ilość programów profilaktycznych realizowanych na terenie Gminy Bogatynia.
Wspieranie postaw oraz doskonalenie kompetencji rodziców, wychowawców, pedagogów w zakresie zachowań prozdrowotnych oraz współpraca z organizacjami sportowymi działającymi w w/w obszarze.	- Spotkania z rodzicami, audycje oraz programy informacyjne w mass mediach lokalnych.
Działalność profilaktyczna adresowana do dzieci, młodzieży i osób dorosłych z uwzględnieniem czynników chroniących i czynników ryzyka używania.	- Akcje profilaktyczne, spotkania, informacje odnośnie profilaktyki uzależnień w mass mediach.
Profilaktyka selektywna.	
Zadania	Wskaźniki
Realizacja rekomendowanych programów przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie placówek oświatowych Miasta i Gminy Bogatynia oraz Ośrodek ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Bogatyni.	- Realizacja rekomendowanych profilaktycznych na terenie Gminy Bogatynia.
Profilaktyka wskazująca.	
Realizacja działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy.	- Ilość zrealizowanych działań adresowanych do osób wysoce narażonych na czynniki ryzyka.
Obszar IV	
Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.	
Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej, programów i działań podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych.	

Zadania	Wskaźniki
Redukcja szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, obejmująca również działalność edukacyjną, informacyjną w zakresie zakażenia HIV, HBV, HCV oraz testowanie w kierunku zakażeń krwiopochodnych HIV, HBV, HCV.	- Realizacja programów terapeutycznych, profilaktycznych z zakresu redukcji szkód na terenie Gminy Bogatynia.
Rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego w Ośrodku ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Bogatyni dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.	- Ilość osób korzystających z pomocy Ośrodka.
Obszar V Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.	
Zadania	Wskaźniki
Współpraca merytoryczna z podmiotami realizującymi program.	- Lista instytucji współpracująca przy realizacji niniejszego programu
Wymiana doświadczeń i informacji z podmiotami realizującymi Program w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii.	- Lista podmiotów współpracujących przy realizacji niniejszego programu.

Tabela nr 12

9. Podmioty realizujące zadania Programu.

W realizacji zadań Programu mogą uczestniczyć:

- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;

- podmioty, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- jednostki organizacyjne Miasta i Gminy Bogatynia w szczególności jednostki pomocy społecznej oraz oświaty i wychowania;
- jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych;
- osoby fizyczne i prawne;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Bogatynia.

10. Finansowanie zadań ze środków Programu

1. Realizacja zadań Programu finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwałach budżetowych Miasta i Gminy Bogatynia na lata 2020 -2022.
2. Koszty obsługi zadań Programu realizowane będą przez Wydział Infrastruktury Społecznej i Działalności Gospodarczej przy wsparciu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: między innymi doposażenie stanowisk pracy poprzez zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, artykułów biurowych i papierniczych, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych, kosztów ryczałtów paliwowych, udziału w szkoleniach i konferencjach oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników.
3. Koszty podróży związane z podnoszeniem kwalifikacji oraz udziału w szkoleniach i konferencjach, o których mowa powyżej rozliczane będą według zasad obowiązujących w Urzędzie Miasta i Gminy w Bogatyni.

11. Zakładane efekty realizacji Programu.

1. Zmniejszenie na terenie Miasta i Gminy nowych przypadków uzależnienia od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.
2. Zmniejszenie na terenie Miasta i Gminy ilości i dolegliwości zaburzenia życia rodzinnego związanego z przyjmowaniem środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.

3. Zmniejszenie ilości spożywania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych na terenie Miasta i Gminy alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
4. Poszerzenie na terenie Miasta i Gminy zasobów służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień od środków psychoaktywnych.
5. Wzrost świadomości społecznej w obszarach problemów uzależnień.
6. Podniesienie jakości oferowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i ograniczania zagrożeń społecznych.
7. Podniesienie efektywności współpracy pomiędzy instytucjami i osobami działającymi w obszarze problemów uzależnień, przemocy w rodzinie i innych zagrożeń społecznych.